ÇOCUK YUVASI MECMUASI

YUVA

ANNELER İLÂVESİ

ilk ders

KÜLTÜR YAYIN 10

TÜRK TİCARET BANKASI

ANNELERİN HAYATINI KURTARAN ADAM

İKİ ebe, Therese'in utanmamasını sağlamaktan ziyade, sakallarını gizlemek için yüzlerini örtmüşlerdi. Erkeklerin, doğuran kadınlara bakmaları yasak olduğu için, birçok doktorlar, sırf annelerle yeni doğan çocuklarını kurtarmak amaciyle, hastabakıcı kılığına giriyorlardı. Therese Semmelweiss da bu garip ebelerin yardımiyle, 1 Temmuz 1818 tarihinde Macaristan'ın Buda şehri yakınındaki Ofen kasabasında, dördüncü oğlu İgnace Philippe'i doğurdu. Fakat çok geçmeden zavallı anne, ateşler içinde kıvranmağa başladı ve ancak bir mucize kabilinden kurtulabildi.

Senelerden sonra doğumdan sonra geçirdiği hastalığı oğlu İgnace'a anlatmış olacak ki, küçük yaştan itibaren, insan vücudunun esrarı ile ilgilenmeğe başladı. Mektebini pek iyi derece ile bitiren İgnace, Viyana'daki Tıp Fakültesine girmek için ailesinden izin koparabildi. Bu tarihte anatomi derslerine yardım için, insan cesetlerinin teşrihine henüz başlanmıştı.

Yakınları tarafından «Naci» diye çağırılan İgnace, tıp fakültesinde birçok güçlüklerle karşılaştı. Hocası Kolletschka hariç, diğer profesörler onun fazla merakını ve sualler sormasını hoş görmüyorlardı. Naci ise tıbbın muhtemel ilerlemelerini düşünerek teselli aramağa çalışıyordu. Fakülteyi bitirince, doğum sahasında ihtisas yapmağa karar verdi.

Bu sıralarda imparatoriçe Marie - Thérèse, Viyana'daki hastaneye, evlenmemiş kızlara mahsus bir doğum paviyonu ilâve ettirmişti.

Bu paviyonda düşmüş ve fakir kızlar, çocuklarını doğurdukları gibi, doktorlar ve ebeler ihtisas görüyorlardı. Doğuran kadınların misafir kabul etmeleri yasaktı. Çocuk doğduktan sonra, anne, «Metrûk

Çocuklar Yurduna» Nakledilir ve kendisine gösterilen ihtimama mukabil, kendi çocuğundan maada, anneleri ölen çocukları emzirmeğe mecbur tutulurdu. Sütninenin sıhhatinin derecesini tayin etmek için hiçbir laboratuvar muayenesine veya tehlile müracaat edilmiyordu. Bu bakımsızlık içinde doğan çocukların onda sekizi ölüyordu. İgnace Semmelweiss'ın bu hastaneye girmesini takip eden 4 yıl zarfında hiçbir anne, hastaneyi sağ olarak terketmedi.

Hastanede, korkunç bir pislik hüküm sürüyordu. Koğuşlar, yatakhane olduğu kadar yüz numara vazifesini de görüyordu. Bu maksatla her koğuşta, demir bir çerçeve ile örtülü bir delik vardı. Hastabakıcılar lâzımlıkları, boşaltmağa bile lüzum görmeden, yataktan yatağa taşıyorlardı.

Diplomasını aldıktan sonra, İgnace Semmelweiss, işte bu âleme girdi. Hastaneye ayak bastığı ilk gün, talebeler, yedisi annelere ve on ikisi yeni doğan bebeklere ait, 19 cesedi teşrih etmekle meşguldular. Bu zavallı kadınlar doğum ateşinin kurbanı olmuşlardı.

Doktorlar, doğurma zamanını bekliyen kadınlara pek fena muamele ediyorlardı. Bu zavallıların herbiri, kaba eller tarafından, en az otuz defa muayeneye tâbi tutuluyordu. Koğuşlar, otopsi masasına, her gün 12 ceset temin etmekten geri kalmıyorlardı.

Hastahaneye yerleşmesinden bir ay kadar sonra, Semmelweiss, koğuşların birinde, çocuğunu doğurması için getirilmiş kızıl saçlı bir kadınla karşılaştı. Semmelweiss'ı, diğer doktorlara nazaran çok daha nazik bulan kadın, muayene sona erdikten sonra, onun ayaklarına kapanarak «Ne olur beni serbest bırakın da çocuğumu sokakta doğurayım» diye feryad etti. Biraz sonra koğuştaki diğer kadınlar da lâfa karışarak «Bizi burada öldürüyorlar. Ölüme mahkûmuz» diye inlemeğe başladılar.

Birkaç gün sonra, Semmelweiss, kızıl saçlı kadının cesedini otopsi masasının üzerinde görünce, hayatını, doğum ateşi ile mücadeleye vakfetmeğe karar verdi.

Uzun çalışmalardan sonra doğum mütehassısı olan Semmelweiss, hastanede yaptığı tetkiklerle, doğum ateşinin sebebini aramağa koyuldu. Çalıştığı bölümün sertabibi, Klein, onun bu gayretlerinden hiç memnuniyet duymuyor ve doğum ateşının, çaresi bulunamıyacak hastalıklardan biri olduğunu iddia ediyordu.

Hastanenin istatistiklerini gözden geçiren Semmelweiss, doktorların idaresinde olan 1. bölümdeki ölüm vak'alarının, ebelerin idare ettiği 2. bölüme nazaran, üç defa daha fazla olduğunu müşahede etti. Halbuki iki bölüm de aynı çatının altında oldukları gibi, aynı çamaşırcı ve aynı ahçı tarafından hizmet görüyorlardı.

Birkaç zaman sonra, Semmelweiss'in hocalarından Prof. Kolletschka, ceset teşrih ederken elinin neşterle kesilmesi neticesinde, zehirlenerek öldü. Kolletschka'nın, hastalığı esnasında, gösterdiği emareler, doğum ateşi neticesinde ölen kadınlarda görülenlerin aynı idi. Fakat kendisinin, neşterin açtığı yaradan vücudune nüfuz eden, ölü maddelerden zehirlenerek öldüğü muhakkaktı. O halde doğum ateşine kurban olan kadınlar, doktorların, yıkamadıkları elleriyle naklettikleri aynı maddelerin bulaşması neticesinde ölmüş olamazlar mıydı?

Semmelweiss sevinç içindeydi. Bundan böyle, doğum doktorlarını, ellerini yıkamağa zorlamak suretiyle, doğum ateşi vak'alarının önüne geçilebilecekti.

Hastanenin başasistanlığına yükselen Semmelweiss, bu kaideyi, emri altındaki talebelere kabul ettirmek istedi. Doktor namzetleri ise ellerini ve tırnaklarını kadınlar gibi temizlemeği zül addediyorlardı. Onların tarafını tutan Prof. Klein da Semmelweiss'a deli nazariyle bakıyor ve onu, bu çılgın teorisinden vazgeçmesi için zorluyordu.

Bütün bu güçlüklere rağmen, Semmelweiss sebat etti. 1847 yılının Mart sonlarında, hastanede, doğum ateşinden ölüm nisbeti göze çarpacak derecede azaldı. Mayıs ayında ölüm nisbeti yüzde 12.24'e düşmüştü. Bu neticeden memnuniyet duyan Semmelweiss, doktorları, ellerini, sabunlu su yerine klor solüsyonu ile yıkamağa zorlamak suretiyle metodunu mükemmelleştirmek istedi. Temmuz ortalarına doğru, ölüm nisbeti yüzde 2.36'e düşğum ateşinin, çaresi bulunamıyacak hastalıklardan biri olduğunu iddia ediyordu.

Hastanenin istatistiklerini gözden geçiren Semmelweiss, doktorların idaresinde olan 1. bölümdeki ölüm vak'alarının, ebelerin idare ettiği 2. bölüme nazaran, üç defa daha fazla olduğunu müşahede etti. Halbuki iki bölüm de aynı çatının altında oldukları gibi, aynı çamaşırcı ve aynı ahçı tarafından hizmet görüyorlardı.

Birkaç zaman sonra, Semmelweiss'in hocalarından Prof. Kolletschka, ceset teşrih ederken elinin neşterle kesilmesi neticesinde, zehirlenerek öldü. Kolletschka'nın, hastalığı esnasında, gösterdiği emareler, doğum ateşi neticesinde ölen kadınlarda görülenlerin aynı idi. Fakat kendisinin, neşterin açtığı yaradan vücudune nüfuz eden, ölü maddelerden zehirlenerek öldüğü muhakkaktı. O halde doğum ateşine kurban olan kadınlar, doktorların, yıkamadıkları elleriyle naklet-

tikleri aynı maddelerin bulaşması neticesinde ölmüş olamazlar mıydı?

Semmelweiss sevinç içindeydi. Bundan böyle, doğum doktorlarını, ellerini yıkamağa zorlamak suretiyle, doğum ateşi vak'alarının önüne geçilebilecekti.

Hastanenin başasistanlığına yükselen Semmelweiss, bu kaideyi, emri altındaki talebelere kabul ettirmek istedi. Doktor namzetleri ise ellerini ve tırnaklarını kadınlar gibi temizlemeği zül addediyorlardı. Onların tarafını tutan Prof. Klein da Semmelweiss'a deli nazariyle bakıyor ve onu, bu çılgın teorisinden vazgeçmesi için zorluyordu.

Bütün bu güçlüklere rağmen, Semmelweiss sebat etti. 1847 yılının Mart sonlarında, hastanede, doğum ateşinden ölüm nisbeti göze çarpacak derecede azaldı. Mayıs ayında ölüm nisbeti yüzde 12.24'e düşmüştü. Bu neticeden memnuniyet duyan Semmelweiss, doktorları, ellerini, sabunlu su yerine klor solüsyonu ile yıkamağa zorlamak suretiyle metodunu mükemmelleştirmek istedi. Temmuz ortalarına doğru, ölüm nisbeti yüzde 2.36'e düşmüştü. Fakat klor solüsyonunun pahalıya mal olduğunu ileri süren Dr. Klein, işe müdahele etti. Bunun üzerine, Semmelweiss, eczanelerden aldığı maddelerle, çok daha ucuza mal olan bir kireçli klorüre solüsyonunu hazırlamakla, rakibini matetmeği bildi. Ölüm nisbeti de yüzde 2,38 den yüzde 1,20 ye inmişti. Çok geçmeden bu mucize, bütün Viyana tarafından duyuldu ve Hebre, Skoda ve Rokitansky gibi meşhur profesörler, Semmelweiss'ın keşfinden bahseden makaleler yazdılar.

Fakat Semmelweiss'ın hastane ile kontratı 20 Martta sona eriyordu. Klein'ın tarafını tutan hastane müdüriyeti, Semmelweiss'ın kontratını yenilemeği reddetti. Hastalarına son bir veda ziyareti yapan Semmelweiss, klor solüsyonları ile küvetlerin ortadan kaldırıldığını gördü.

Kısa bir zaman sonra, hastanede ölüm nisbeti tekrar yükselince, Klein, bunun, Semmelweiss'ın usullerinin neticesi olduğunu iddia etmek cüretinde bulundu. Nihayet, Klein ve taraftarlarının hâkim oldukları Viyana'da tutunamıyacağını anlıyan Semmelweiss, Macaristan'a döndü.

Peşte'de, Saint - Roch hastanesinin iki koğuşunun idaresini eline alan Semmelweiss, burada da usullerini tatbike başladı. Çok geçmeden buradaki hamile kadınlar arasında, doğum ateşinden ölüm nisbeti yüzde 60 dan, yüzde 0.39 a düştü.

Uğradığı muvaffakiyetsizlikler ve fazla çalışmak, artık 38 yaşına gelmiş olan Semmelweiss'ın, 50 yaşında görünmesine sebep olmuştu. Fakat o, 1857 yılında, âşık olduğu Maria adlı genç kızın gönlünü fethetmeği bildi. Bununla beraber Semmelweiss'ın saadeti kısa sürdü. Çocuğunun ölü doğması olduğu kadar Saint - Roch'da bir doğum ateşi salgınının başgöstermesi Semmelweiss'ı çok üzüyordu. Günün birinde, hastabakıcılardan birini, hastaneye yeni gelen bir kadının altına, doğum ateşinden ölen bir annenin yatağından alınmış çarşafı yayarken yakaladı. Bunun üzerine Semmelweiss, kendi parası ile yüz çarşaf ve yastık yüzü satın alarak salgının sona ermesine âmil oldu.

Bu tarihlerde Semmelweiss'ın teorisi, her yerde tenkitlere uğruyordu. Semmelweiss'ın bin bir ihtimamla hazırladığı kitap da Viyana'nın tıp âleminde, alayla karşılandı. Halbuki bu sıralarda Saint Roch'da, doğum ateşinden ölüm nisbeti sıfıra inmişti.

Tenkitler, Semmelweiss'i yıldırmadı. O, teorisinin doğruluğunu isbat etmek için, usullerini başka ameliyatlarda da tatbike başladı. Fakat bir doğum mütehassısının sahası dışındaki ameliyatları başarmasını çekemiyen Saint - Roch'un doktorları onu hastaneden kovdurdular.

45 yaşına gelmiş olan Semmelweiss, arada sırada başında şiddetli sancılar duyuyordu. Buna rağmen yılmıyarak, teorisini sokak köşelerinde halka anlatmağa çabaladı.

13 Ağustos 1865 de Viyana tımarhanesinde, can çekişen Semmelweiss'in cesedi üzerine eğilen doktorlar, onun, hâlâ «Çocuklar... anneler... onları kurtarmak lâzım... ellerinizi yıkayın» diye mırıldandığını duydular.

Viyana'nın üç gazetesi, Semmelweiss'in ölümüne, ancak birkaç satırlık yazı hasrettiler. Fakat 25 sene sonra Semmelweiss meşhur oldu. 1890 yılında Semmelweiss'in cesedi Macaristan'a götürülerek, büyük merasimle Budapeş'tede gömüldü. 1906 da, doğduğu şehrin halkı, Semmelweiss için bir âbide diktiler.

Bugün, doğum ateşinin, hayatta iken herkesin alayına uğrıyan bir Macar doktorunun sonsuz gayretleri sayesinde yenildiğini herkes bilmektedir.

ÇOCUĞUNUZ TEMBEL Mİ?

BERN'DEKİ pedagoji enstitüsünün bekleme odası hiçbir zaman boş değildir. Orada yanlarında çocukları olduğu halde heyecan içinde bekleşen anne ve babalar, bir an evvel çocuklarının muayene olup, neden derslerine alışmadıklarının sebebinin anlaşılmasını isterler.

Son zamanlara kadar en sabırlı öğretmenler bile, tembellikten bir türlü vazgeçmiyen çocukları, sınıfın en arka sırasına oturtur ve onları kendi hallerine bırakırlardı. Bazı öğretmenler ise tembelleri muhtelif cezalarla yola getirmeğe çalışır, bu usul fayda vermeyince de onların mektepten çıkarılmasına sebep olurlardı.

Normal ve hattâ vasattan daha zeki çocuklarında bazan derslerinde geri kaldıkları, öteden beri bilinen bir hakikattir. İsviçre, Fransa ve Birleşik Amerika'da kurulan psiko-pedagoji enstitülerinin pedagogları, bu tezatlı vaziyetin sebeplerini araştırmağa koyulmuşlardır. Bunlar az zamanda dikkate şayan neticeler elde etmişlerdir.

Bir çocuk hakkında, sadece mektepte aldığı notlara göre hüküm vermek doğru bir hareket değildir. Bir çocuğun maneviyatı ve etrafındakilerle olan münasebetleri ile mektepteki durumu arasında sıkı bir rabıta olduğu unutulmamalıdır. Vücudün spor sayesinde geliştirilmesi gibi, ahlâk ve ruhî durumuna da tıpkı bunun gibi şekil vermek lâzımdır. Psiko-pedagoji enstitülerinin eğitmenleri, çocuk terbiyesindeki bu eksikliği anlayış ve müsamahakârlık ile telâfi etmeğe

çalışmaktadırlar.

Çocuk, bilhassa beş yaşına kadar son derece hassastır. Küçüklerin anlayışları ve hislerini ifade etme cihetleri zayıf olmakla beraber, hissetme kabiliyetleri bilhassa keskindir. Çocuğun şahsiyeti daha sonra olgunlaştığı halde, o daha beş yaşındayken istikbaldeki şahsiyetinin tohumu, edindiği his ve intibalar hazinesinde gizlidir. Normal bir şekilde gelişmek için çocuğun sakin ve âhenkli bir çevrede yetişmesi şarttır. Anlaşamıyan veya ayrı yaşıyan anne, babaların çocuğa, babaların çocukları, ruhî bakımdan zarar görürler.

Psiko - pedagoji enstitülerinin çalışmaları; derslerinde zorluk çeken, hiç çalışmıyan, terbiyesizce hareket eden, korkaklığın ve aşırı heyecanın esiri olan, yataklarını ıslatan veya cinsî sapıklıklara başvuran çocukların, ekseriya aile hayatlarında, bir türlü halledemedikleri meselelerle karşı karşıya olduklarını meydana çıkarmıştır. Bu halin doğurduğu düşünceler ve sıkıntı, mektep sırasında oturan çocuğun öğretmenin söylediklerine dikkat etmesine ve çalışmasına mani olur.

Pedagoglar, tedavi ettikleri çocukların ailevî vaziyetini öğrenmeğe çok önem verirler. Bu yüzden anne ve babalara sordukları suallerin en mühimleri şunlardır:

«Çocuk meşru mu yoksa gayri meşru mudur? Yoksa kanunen evlât mı edinilmiştir?», «Anne ve baba beraber yaşıyorlar mı?», «oÇcuğun kardeşleri var mı? Yaşları ne kadar? Ahlâkları nasıl?»; «Çocuğun kendine mahsus bir yatağı var var mı? Yoksa başkasiyle mi yatıyor? Başkasiyle yatıyorsa, kiminle?»; «Anne ve baba çocuklarına karşı ne gibi bir terbiye usulü kullandılar?»; «Çocuk bu şekil terbiyeye nasıl mukabele etti?»

Tedayiye muhtaç görülen çocukların üçte birinin, evlerinde rahat edemedikleri için çalışmadıkları meydana çıkmıştır. Çocuğun kardeşleriyle iyi geçinip geçinmediğini bilmek de pek önemlidir. Anne ve babanın ilk çocuğunun, ebeveyni ve kardeşleriyle münasebeti, en küçük çocuğunkinden çok farklıdır. Bir kardeşe kavuşmak, o zamana kadar tek olan çocuk için, büyük bir darbedir. O, sevgisini kendisiyle paylaşacak olan yeni kardeşini kıskanmaktan kendini alamaz.

Küçük Dieter de ayni güçlükle karşılaşmıştı. Kızkardeşi Verena doğunca, onu son derece kıskanmıştı. Annesi ona, kardeşine karşı hattı harekâtını değiştirmediği takdirde artık onu sevmiyeceklerini söylemişti. Dieter bu yüzden epeyi de cezalandırılmıştı.

Dieter, mektepte, derslerinde de muvaffak olamıyordu. Bir sene sınıfta kalmıştı. Önceleri kusursuz şekilde başardığı derslerde bile kırık not alıyordu.

Pedagoglar Dieter'in manen rahat olmadığını ilk bakışta anladılar. Güler yüzlü Dr. Schürli Dieter'e, ailesinin resmini yapmasını söyleyince çocuk; annesinin, babasının ve kendisinin resmini yaptı. Kızkardeşi Verena'yı tamamiyle unutmuştu.

Pedagoglar ona kızkardeşinden niçin nefret ettiğini itiraf ettirmekte zorluk çekmediler. Dieter, psiko - pedagoji enstitüsünde iki aylık bir tedavi gördükten sonra, tembellikten vazgeçtiği gibi, kızkardeşini sevmeği de öğrendi.

Ailesinin biricik çocuğu olan Hans, on dört yaşındaydı. Sınıfta lâtinceden, herkesten düşük not alıyordu . Lâtince bilgisini yenilemek istiyen babası, o çalışırken daima yanında otururdu.

Pedagog Dr. Sturzenegger, çocuğun Lâtincede neden muvaffak olamadığını öğrenmeğe azmetmişti. Ona arasıra rüya görüp görmediğini sordu. Bunun üzerine Hans, bir gecesinda bir sokağı Lâtince kelieevvelki rüyasını anlattı. Rüyamelerle döşemek zorunda kalmıştı. Bunda muvaffak olamayınca, babası gelmiş ve onu dövmüştü.

Çocuğun derdini öğrenen pedagog, Lâtince meraklısı babaya, oğlunu bir müddet rahat bırakmasını tavsiye etti. Üç ay sonra Hans, Lâtinceden sınıfının birincisi olduğu gibi, babasiyle de barışmıştı.

Bir çocuğun zihnindeki mücadeleyi tesbit etmek, pedagoglar için kolay bir iş değildir. Onlar bunun için, muayyen bir metod kullanmazlar. Ekseriya çocuğu kendi haline bırakırlar ve söyledikleriyle çizdiği resimlere dikkat ederler.

Bir çocuğun çizdiği resimler, hislerinin anlaşılması için bir anahtar vazifesini görür. 10 yaşındaki İnge, ailesinin resmini yaptığı vakit, annesine bütün sahifeyi kaplattırmıştı. Babasını ise bir köşede nokta büyüklüğünde tasvir etmişti. Bu resim pedagoglara, İnge'nin annesinin kocasına değer vermediğini ve bütün aileye hâkim olduğunu anlatmağa kâfidir.

Bern'in psiko - pedagoji enstitüsünde tedavi gören çocukların yüzde 60 ı, 12 ilâ 14 yaşında oğlanlardır. Fakat bu, erkeklerin kızlardan daha çok güçlüklerle karşılaştıkları mânasına gelmez. Meselenin esası şudur: Kızlar derslerinde muvaffak olamayınca, ebeveynleri, bunların tahsilsiz de koca bulabilecekleri düşüncesiyle pek üzerine varmazlar.

Tembelleri tedavi etmek pedagogların vazifesidir. Fakat çocuklarının, cemiyete faydalı ve mes'ut fertler olarak yetişmesini istiyen anne ve babaların onlara, bu gelişmeyi sağlıyacak, sakin ve âhenkli bir ev hayatı geçirtmeleri şarttır.

GÖLGE İŞİ

İKİ ÖRTÜ

Bu, hikâye veya bir masal değil yaşanmış bir olaydır.

Anlatan : John Stuart Martin

AŞK ve Hayalet

Senelerce evvel, bir dostumu Londra dışındaki sayfiye köşkünde ziyaret ettiğim bir hafta sonu, güzel ve cazibeli olduğu kadar karakteri de kuvvetli olan genç bir kadınla tanışmıştım. Dostum, bana onun 6 yaşındaki oğlu David'e bakmak için, bakanlıkların birinde sekreter olarak çalıştığını söyledi.

Tahminime göre, en ziyade neşeli olduğu, danset tiği yahut at üzerinde tozu dumana kattığı zaman bile, göze çarpan melankolik ve çekingen hali, genç yaşında dul kalmış olmasının bir neticesi idi.

O tarihten sonra Jean Borrows'u şurada burada görmeğe devam ettim... Londra'da yalnız yaşayan bir Amerika'lı için mükemmel bir arkadaştı. Beraberce tiyatro ve konserlere gittik; Savoy'da danset tik. Hafta sonunu geçirmek üzere tanıdıklarının köşklerine gittiği vakit, beni de beraberinde götürdü. Fakat hususî hayatını bir esrar perdesi arkasında gizlemekten vazgeçmedi.

Cinsî cazibesi bu kadar kuvvetli olan 30 yaşlarında bir kadının, hayatını böylece harcaması, inanılmıyacak bir hâdiseydi. Jean'in esrarlı hali bende sempati uyandırdığı gibi, tecessüsümü de tahrik ediyordu. Bu kadar sıcak kanlı ve hareketli bir kızı herkesten uzaklaştıran sır acaba ne olabilirdi?

Beni Jean'le tanıştıran dostum, bir gün imana gelerek bana işin esasını anlattı. 6 yıl kadar evvel, Jean, bütün zevki ata binmek ve ava çıkmaktan baret bir kızdı.

Babasının küçük mali - kânesinde, tayları yetiştirmekle meşgul olurdu. Atlar zamanını o derece doldurıyordu ki, erkeklerle meşgul olmağa fırsat bulamıyordu. Esasen erkekler onun nazarında, ica - bında kadınlardan daha ustalıkla ata binen ve at terbiye eden mahlûklar - dan başka bir şey değildi. Jean, kendisiyle evlenmek isteyenlere, hayatının so - nuna kadar evlenmiyeceğini tekrar edip duruyordu.

Fakat bir gün, İskoçya' daki bir asîlzâdenin malikânesine davet edilmesi, Jean'in hayatını değiştirdi. En iyi atlariyle davete giden Jean, at üzerindeki çevikliği ve cesareti ile ciddî İskoçya'lıları kendine hayran bıraktı.

Av sona erdikten sonra, Jean'in ev sahipleri, şato - larının büyük salonunda bir balo tertip ettiler. Düzinelerle erkek, parlak neşesi ile İskoçya'lı kızları gölgede bırakan Jean'in et rafında toplanarak onunla dansedebilmek için birbirleriyle yarış etmeğe baş - ladılar.

Gece yarısı yaklaşırken muzip İskoçya'lının biri Jean'e, İskoçya inanışına göre esrarengiz hâdisele - rin vuku bulduğu Hallo - ween gecesinde oldukları - nı hatırlattı. O gece ölü - ler birkaç saat için canlıların arasına dönebilir; istikbaldeki hadiseler gö - rülebilirdi. Ayrıca bazı hu susları yerine getiren her genç kızın, o gece müstakbel kocasını görebileceği - ne dair bir rivayet vardı. İskoçya'lı genç Jean'e:

— Evlenmiyeceğine e- min olduğuna göre, niçin sen de bu rivayetin doğru olup olmadığını araştırmı yorsun? diye takıldı.

İnatçı Jean bu daveti kabul etmek zorunda kaldı. Kendisine, karanlık yemek odasına giderek masada iki kişilik bir sofra kurması ve masanın üze - rine yanmamış iki mum dikmesi söylendi. Jean bundan sonra sandalyesi - ne oturup bekliyecekti. Saat gece yarısını çalarken evlenmesi mukadder olan adamın; yanındaki sandalyede oturduğunu görecekti.

Jean, mumları ve biri - sinin kendisiyle alay et - mesi ihtimaline karşı, kam çısını yanına alarak geniş merdivenlerden aşağıdaki karanlık yemek odasına cesaretle indi.

Diğer misafirler, şato - nun çanı gece yarısını vuruncaya kadar dansetme - ğe devam ettiler. Neden sonra Jean, yanakları kıp kırmızı olarak yanlarına döndü.

Daha sonra Jean, ev sahibesini bir kenara çekerek ona olanları anlattı. Karanlıkta beklediği sırada, odada soğuk bir rüzgâr esmişti. Bunun aka - binde ağır ayak sesleri duyan Jean,bir köşede duran bir paravananın arkasına gizlenmişti. Bundan sonra odada ışıklar yanmıştı.. Uzun boylu bir yabancı, mumları, kibrit yahut çakmakla değil, kılıcının ucuy la yakmıştı!

Jean, mumların alevin - de yabancının yüzünü gör müştü. Oldukça yakışıklı olan genç adamın, kısa ve sarı bir sakalı vardı. Eski bir İskoç elbisesi giymiş - ti. Masanın üzerine attığı başlığı üstündeki üç kar - tal tüyü, onun bir kabile reisi olduğunu gösteriyordu.

Yabancı, ağır İskoçya kılıcını omuzlarından in - direrek başlığının yanına bıraktıktan sonra, Jean'in kendi sandalyesinin yanı - na çektiği sandalyeye çökmüştü. Başını elleri arasına alarak inlemeğe ve: «Bu gece, uğursuz bir gece» diye söylenmeğe başlamıştı.

Genç adam, Jean'in arkasına gizlendiği para - vana baktıktan sonra içini çekerek yerinden kalkmış, hâlâ ıslak olan pele - rinini çekmiş, başlığını giy miş ve masa üzerinde duran kılıcını düşünceli bir tavırla okşamıştı. Az sonra Jean onun şatonun kapısından çıkarak gözden kaybolduğuna şahit olmuş tu.

Jean'in ev sahibesi te - lâşla yemek odasına ininince, masanın üzerinde, tıpkı genç kızın tarif ettiği

gibi, kabzası eskimiş bir kılıç buldu. Sandalyenin arkasındaki bir su birikintisinden çıkan ıslak ayak izleri kapıya kadar gidiyordu.

Ertesi gün alelacele şatoya çağırılan bir antikacı, kılıcı tetkik ettikten sonra, 16. asra ait olduğunu bildirdi.

Şaşkına dönen şato sahipleri, hiç kimseye bu hâdiseden bahsetmiyeceklerine dair Jean'e söz verdiler. Fakat aralarında anlaşarak kılıcı yemek salonu şöminesinin üzerine astılar.

Bir yıl kadar sonra, bu asîl İskoçyalı aile, hayret verici bir mektup aldı. Jean onlara, evlenmeğe karar verdiğini bildiriyordu. Nişanlısı, Ziraat Bakanlığında iktisatçı olarak vazife gören, David adlı sâkin ve kültürlü bir gençti.

David atlar hakkında hiç bir şey bilmediği halde, Jean son derece mes'ut olduğunu itiraf ediyordu.

Düğünlerinden bir müddet sonra, Jean ile David, eski İskoç şatosuna gitmek üzere yola çıktılar. Fırtınalı bir sonbahar günü, arabaları, şatonun kapısına çıkan dik yokuşu tırmandı. Jean, şato sahibesinin kollarına atılırken David eşyaların arabadan çıkarılmasiyle alâkadar oldu.

Bir aralık arkadaşı Jean'e: «Bu gecenin Halloween olduğunu biliyor musun, Jean'cığım?» diye fısıldadı.

Jean telâşla onun eline sarıldı: «Aman, David duymasın. O gece olanları hiç kimseye, hattâ David'e bile anlatmadım.» diye mırıldandı. Bu sözlerden sonra, Jean, kocasını ev sahibesine takdim etmek üzere, ona elini uzattı.

Fakat David Jean'i görmüyordu bile. İpnotize olmuş gibi iç hole ve bunun ötesindeki kapalı duran yemek salonu kapılarına bakıyordu.

Derken vecd halinde olduğu halde, kadınların yanından geçerek kapalı kapılara doğru yürüdü. Hiç düşünmeden kapıları açarak karanlık odada göz den kayboldu.

Jean ile Leydi, birbirlerine şaşkın gözlerle bakıyorlardı. David'in taş zemin üzerindeki ayak seslerini, sonra da madenî bir gürültü duydular. Birdenbire David tekrar karşılarında peyda oldu. Antika kılıcı omuzuna asmıştı!

Cam gibi parlayan gözlerle, açık kapıların berisindeki fırtınalı geceye bakıyordu: «Bu gece uğursuz bir gece» diye mırıldanarak iki kadının yanından geçti.

David'in gerilen dudaklarından dökülen bu sözler, Jean'i titretti. Yavaşça: «David» diye seslendi. Fakat genç adam, kapıya doğru sessiz yürüyüşüne devam etti.

David gözden kaybolduktan sonra, iki kadın da peşi sıra koştular. Fakat şatonun önünde kimsecikler yoktu. Şatonun ön duvarının altındaki sel gibi nehir, çılgınca köpürerek akmağa devam ediyordu.

O gece meşaleli adamlar şato civarını karış karış aradılar. Fakat yıkık kayalar ve yağmurdan şişmiş nehir hiçbir ipucu, hiç bir ceset vermedi. David adlı adam, hiçbir iz bırakmadan kayıplara karışmıştı.

Oğlu doğunca, Jean ona David adını verdi. Talihsiz annenin bugüne kadar tam mânasiyle normal bir hayat süren oğluna, babası hakkında ne şekilde izahat verdiğini merak eder dururum. Acaba David'in babası bir hayalet miydi? Vücudunun her zerresinden hayat fışkıran küçük David'i görünce, buna inanmak pek zor.

Arkadaşları, Jean'in tekrar genç kızlık ismini almasını ve bir daha evlenmemeğe ahdetmesini haklı görüyorlar. Dünyanın en esrarengiz hâtıraların dan biri, Jean Borrows'u, dostlarından ve tanıdıklarından uzaklaştırmaktadır.

YUVA, TÜRK TİCARET BANKASININ
KADIN DÜNYASINA HİZMETİDİR

TÜRK TİCARET BANKASI
KÜLTÜR ÇALIŞMALARIYLA
TÜRK ÇOCUĞUNUN
TÜRK KADININ
HİZMETİNDEDİR

TÜRK TİCARET BANKASI

SAÇLARINIZ

YUVA

Çocuk Yuvası Anneler ilâvesi
Üç ayda bir çıkar

Hazırlayan :
NURAN D. ŞENER

YUVA, TÜRK TİCARET BANKASININ KADIN DÜNYASINA HİZMETİDİR

1967 **1**

GERÇEK BİR OLAYIN
HİKÂYESİ

O KADINDI

BATI Hint adalarındaki Barbados'a doğru yol alan gemide seyahat etmekte olan Dr. James Barry, kamara arkadaşı Albay E. Rogers'e:

— Ben giyineceğim. Lütfen dışarı çıkar mısınız! dedi.

Albay Rogers itaat etti. Kendisine süt temin eden bir keçi, küçük bir köpek, birkaç kedi kedi ve efendisine son derece sadık, John adlı, Malezyalı bir hizmetkârla seyahat eden doktoru, mütehakkim, sert ve garip huylu bir adam olarak tanıyordu.

Doktorun şahsiyeti etrafında esrar perdesi vardı. Albay, doktorun sırrını, ancak birkaç sene sonra öğrenebildi.

İngilterenin sıhhiye teşkilâtının başmüfettişi ve ayni zamanda general olan Dr. James Barry, 23 Temmuz 1865'te öldü. 40 senedenberi en yakın dostu ve sırdaşı olan hizmetkârı John, efendisinin cesediyle meşgul olma işini kimseye bırakmadı.

Asabî ve mütehakkim generalin kadın olduğunu, ne diğer hizmetkârları ne de maiyetindeki subaylar biliyorlardı. Generalin kamara arkadaşı Albay Rogers'e dışarı çıkmasını emretmesi, onun, üniformasının altında, kadınlığını gizliyecek şekilde vücudüne sardığı çarşafı görmemesi içindi. General, sırının ebediyen muhafaza olunması maksadiyle, ölür ölmez cesedinin bir çarşafın içine sarılmasını ve hemen gömülmesini vasiyet etmişti. Fakat vasiyeti yerine getirilmeden evvel, cinsiyeti anlaşıldı. Meselenin örtbas edilmesine rağmen, hâdise bütün dünya tarafından duyuldu. Bununla beraber, kadın generalden bahseden gazeteler, onun hüviyeti hakkında fazla bir şey ifşa edemediler.

Rivayetlere göre Dr. Barry, Buchan adlı bir İskoçyalı asilzadenin kızıydı. 17 yaşındayken, Wellington'un İspanyadaki ordusuna katılmak üzere olan bir askerî doktora âşık olmuştu. Genç kız onun arkasından gitmek istediyse de, zaman, kadınların tek başlarına seyahate çıkmalarına müsait değildi.

Bunun üzerine genç kız, kıvırcık kızıl salarını kesti ve tıp tahsil etmek için Edinburgh üniversitesine girdi. Üç yıl sonra üniversiteyi bitirince Maltadaki askerî bir hastahanede asistanlık vazifesini elde edebildi. Fakat Malta'ya varınca, sevgilisinin ölmüş olduğunu öğrendi.

Genç kız, artık eski hayatına dönemezdi. Kendisini tamamiyle tıbba verdi. Erkek gibi giyinmesine ilâveten, artık erkek gibi düşünmeğe, konuşmağa ve hareket etmeğe başladı. Külhanbeyi gibi küfretmeyi, tabanca ve kılıç kullanmasını da öğrenmişti. Lüzumunda yumruklarını kullanmaktan da çekinmeyen küçük doktor, bir aralık disipline aykırı hareket etmesi yüzünden divanı harbe bile verilmişti.

Dr. Barry pek çabuk terfi etti. Trinidad, Güney Afrika, Jamayka ve Kanada gibi birbirine uzak sömürgelerde vazife gördü. Nihayet 1859 da generalliğe ve başmüfettişliğe yükseldi.

Dr. Barry'nin hayatının en hareketli devirleri, Güney Afrika'da bulunduğu zamanlara rastlar. Orada kendisiyle tanışan Lord Albemarle'ye göre Dr. Barry «erkeklerin en kabası ve doktorların en ustası» idi. Kızıl saçlı, sakalsız ve hali etvarınki kadınvari hususiyetleri yenmeğe çalışan bir genç olarak tarif ediliyordu.

Bir gün, bir kadına hakaret eden bir adamı düelloya davet etti. Bu adam, Barry'nin kendisine, söylediği sözü geri almasını tavsiye etmesi üzerine onunla alay etmişti. Bunun üzerine küçük doktor, bardağının muhteviyatını adamın yüzüne fırlatmış ve kendi elbisesini yırtmıştı. Adam, da ona bir tokat atınca düello, kaçınılmaz bir zaruret haline girmişti. Dr. Barry'nin, bu düelloda rakibini yaralaması şöhretini büsbütün arttırmıştı.

Bütün kadınlar gibi, Dr. Barry de giyinmeğe pek düşkündü. Yeşil satenden kostümünün altında uzun topuklu çizmeler giyerdi.

Kendisine yapılabilecek en büyük hakaret, onu kadınlıkla itham etmekti. Birgün kendisine kadın sesli olduğunu söyliyen bir adamı, yumruklaya yumruklaya yere yıkmıştı' Dr. Barry, erkekliğiyle o kadar iftihar ediyordu ki kendi hakkında, kadınlar tarafından pek beğenildiğine dair dedikodular bile çıkartmıştı.

O, Güney Afrika valisi Lord Somerset'in gözbebeğiydi. Çok sert ve aksi olmasına rağmen, kendisiyle samimî olmağa kalkışmıyanlara birçok iyiliklerde bulunurdu. Başlıca hususiyeti ise inkilâpçılığıydı.

Hapishanelerdeki hayat şartlarının düzeltilmesi için çok çalışmıştı. Bir bahriyelinin, ufak bir suç yüzünden zincirlendiğini duyunca, hapishanenin müdürünü alenen tenkit etmiş ve onun azledilmesini teklif etmişti.

Sefalet ve dikkatsizliğe karşı çarpışmaktan da hiç geri durmamıştı. Bilhassa eczacılık tahsili olmıyanların eczacılık yapmalarına pek muhalifti. Eczaların sattıkları ilâçları hiç kabul etmez; hastalarının ilâçlarını kendi hazırlardı. Robben adasındaki cüzzamlılar enstitüsünün müdürü Leitner'le de kavga etmişti. Leitner'in buna itiraz etmesi üzerine:

— Sömürgelerde sıhhiye müfettişi olmam dolayısiyle, usullerinize itiraz etmeğe salâhiyetliyim, demişti.

Leitner:

— Sizi Londra'ya şikâyet edeceğim, deyince de:

— İsterseniz edin! Fakat oradan cevap gelinciye kadar, emirlerime itaat etmek mecburiyetindesiniz, diye cevap vermişti.

Dr. Barry'den şikâyet edenler pek çoktu. Fakat kıymeti takdir edildiğinden, bunlara kulak asan yoktu.

Dr. Barry, yerlilere gizlice silâh satanlarla mücadeleye giriştiği zaman, epeyice kargaşalığa sebep olmuştu. Kendi kendine tahkikata girişmiş, nihayet suçluları salâhiyettar makama ihbar etmişti.

Dr. Barry, ordu doktorlarının, sivil hastaları tedavi etmelerini meneden âdete aldırış edecek neviden bir insan değildi. Tanınmış bir siyaset adamının karısı olan Bayan Minnik, doğum esnasında ölmek üzere iken, onun imdadına yetişen Dr. Barry oldu. Romalılar devrinde tatbik edilen sezaryen ameliyatları hakkında epeyi malûmatı vardı. Bayan Minnik'i muayene ettikten sonra, kadının ancak bir sezaryen ameliyatiyle kurtulabileceğini anladı. O vakte kadar böyle bir ameliyat yapmamış olmasına; rağmen, hiç tereddüt etmeden mum ışığında iptidaî aletleriyle işe girişti. Ertesi sabah Bayan Minnik, bebeğinin yanında uyuyordu. Sonraları Güney Afrika başbakanı olan James Barry Minnik Hertzog'un büyük babası olan bu çocuğa Dr. Barry'nin adı verildi.

Dr. Barry Londrada öldüğü vakit eski düşmanı Sir Josiah Cloete baş ucundaydı. O gün doktor bir aralık ona:

— Hayatta yalnızım, dedi, fakat sırrını ifşa etmedi.

Dr. Barry, erkek olarak gömüldü. Londra civarındaki mezarında, cinsiyetine işaret eden hiçbir işaret yoktur. Bununla beraber bu mezar, Dr. Barry'yi sevenler ve onu büyük bir inkilâpçı ve takdire lâyık bir kadın olarak tanıyanlar için, büyük bir değer taşıyordu.

TÜRK TİCARET BANKASI
TÜRK AİLESİNİN BANKASIDIR

TÜRK TİCARET BANKASI
SİZİN BANKANIZ

TÜRK TİCARET BANKASI

BİR

BEBEK

Bekliyor

SON SENELER zarfında, çocuk doğurma metodlarında yapılan değişiklikler belki de tıp âleminde göze çarpan en büyük ilerlemelerden biri olmuştur. Aşağıda okuyacağınız yazı, gebeliği daha rahat ve emin bir hale getirmek için lüzumlu bazı şartları bildirmektedir.

1 — **Aşerme:** Aşağı yukarı müstakbel annelerin yüzde ellisini rahatsız eden aşerme ve kusmalar, bu gün hemen hemen maziye karışmıştır denebilir. Son zamanlarda bu hususta bir tecrübe yapılarak, 168 gebe kadına, aşerme ve kusmaya karşı Dexedrine tabletleri verilmiş ve içlerinden 148'i yâni yüzde doksanı, bu rahatsızlıktan tamamiyle kurtulmuştur. Dexedrine esas itibariyle iştahı kesmek için zayıflamak istiyen kimselere, tavsiye edilen bir ilâçtır. Bu ilâcın diğer bir gayesi de, müstakbel anneye ruhî ve fizikî kudret temin etmek ve âsabını teskin etmektir. Böylece ferahlıyan hasta, günlük hayatına normal günlerinde olduğu gibi devam edebilmektedir.

2 — **Mide yanmaları:** Gebelik esnasında insana musallat olan ikinci bir rahatsızlık ta mide yanmalarıdır. Fakat bugünkü tıp artık bunun da önüne geçmiş bulunuyor. Eskiden midede husule gelen bu müz'iç yanmalar, gebe kadının istediği yemekleri yemesine mâni oluyor, hastanın istirahat etmesine bile imkân vermiyordu.

Bugün buna da çare bulunmuştur. Bostonda St. Elizabeth hastahanesinde 136 gebe kadına bu gibi vak'alarda prostigmin isimli bir ilâç iğne edildiği zaman, yüzde doksanının tamamiyle iyileştiği müşahede edilmiştir.

3 — **Cilt üzerinde husule gelen değişiklikler:** Kadınları gebelikleri esnasında rahatsız eden bu üçüncü değişikliğin önüne de, yüzde yüz geçilmiş bulunulmaktadır. Ciltleri bakımından şikâyet eden 200 kadar gebe kadına, bugün progesterone hormon iğneleri vurulmuş ve neticede hepsi de iyileştiği gibi, bu tedavi ne gebeliklerine ne de doğan çocuklara asla tesir etmemiştir.

4 — **Kan zehirlenmesi:** Her gebe kadın için bir korku kaynağı olmuştur. Tehlikeli zehirlenmeler, lüzumundan fazla şişmanlama neticesiyle husule gelir. Hele bu fazla şişmanlığa, bir de vücuttaki mayi miktarının artması ile şişmeler de ilâve edilirse, o takdirde vaziyet hakikaten ciddî bir hal alır. Bundan sonra tansiyon yükselmeğe başlar ve böbreklerde ihtilât yapar. Şayet gebe bir kadında, bu işaretler kendini gösterir, ve önüne geçmek için tedbir alınmazsa, kadın ölüme kadar gidebilir. Bugünkü modern tıp, bu gibi vak'aların yüzde seksen yedisini iyileştirmektedir ve artık gebelikte kan zehirlenmesine de gittikçe daha az rastlanmaktadır.

Şayet bugün gebe bir kadında zehirlenme başgösterirse, bu tamamiyle kendi kabahati demektir. Ya kadın, doktoruna muntazaman muayene olmuyordur, yahut da doktorunun tavsiyelerini lâyıkiyle yerine getirmiyordur. Muntazam muayene ve tahliller, gebe bir kadında bu hastalığa karşı bir temayül olup olmadığını derhal gösterir. Bu takdirde tuzsuz yemek yemek ve alınacak diğer basit tedbirler, vaziyetin ciddî bir hale girmesine tamamen mâni olur.

5 — **Düşükler:** Eskiden bir aileyi hakikaten korkutan çocuğun düşme tehlikesi de, artık bir üzüntü mevzuu olmaktan çıkmıştır.

Her ne kadar istatistikler her beş gebelikten birinin düşükle neticelendiğini gösterirse de, tıbbî tetkiklerde, bu beş düşük vak'asından dördünün de önüne geçilebildiğini göstermektedir. Pageant mecmuasında çıkan bir makaleye göre daha evel üç dört çocuk düşürmüş kadınlara bile, çocuklarını düşürmeden, normal zamanda doğurabilmeleri hususunda imkânlar temin edilmiştir.

Son zamanlarda 82 kadında tecrübe edilen en müessir metod şudur: Eskiden üstüste çocuk düşürüp, bir türlü bir evlât sahibi olamıyan bu kadınlara, gebeliklerinin otuz birinci haftasına kadar muayyen bir miktar thyroid guddesi ifrazatı ve etkinylestradiai verilmektedir. Böylece 82 kadından 76 sı normal bir doğum yaparak çocuk sahibi olabilmişlerdir.

Bazı müstakbel anneler ise bir düşük vak'ası karşısında, çocuğun anormal olacağını düşünerek, düşüğe mâni olmaya çalışmaktan korkmaktadırlar. Zira eski bir inanca göre vücut anormal bir çocuğu atmak ister, derler.

Halbuki Ellinoisdaki, Evavston hastahanesinde yapılan tetkikler, bu fikrin yanlışlığını tamamiyle ispat etmiştir. Zira düşük tehlikesine maruz kalan annelerden en aşağı yüzde doksan sekiz buçuğunun çocuğu hiçbir kusursuz sağ ve sağlam olarak dünyaya gelmiştir.

6 — **Vakitsiz doğum ve ölü doğan çocuklar:** Son zamanlarda vakitsiz veya ölü doğan çocuklar da daha iyi tatbik edilmiştir. Bunda, gebelik esnasında annenin takip ettiği perhizin çok büyük bir rolü olduğu muhakkaktır.

Geçen harp esnasında, gıda ve beslenme mevzuu üzerinde tetkikat yapmak bakımından, İngiltere gayet müsait bir zemin teşkil ediyordu. Harp esnasında milletin fazla kalori alamamasına mukabil, vesika ile yiyecek dağıtma sistemi ne-

ticesinde, halk gıda kuvvetlerini fazla ölçülü bir rejime tâbi tutulmuş oldu. 1939 - 40 senesi vesika sistemi başladıktan sonra, ölü doğan çocuk ve 30 günü doldurmadan ölen bebekler nisbetinde, bir alçalma görüldü.

Gene harp esnasında Bostonda 216 gebe kadın takip ettikleri yemek rejimi bakımından beş gruba ayrılmışlardı; çok iyi, iyi vasat zayıf, çok zayıf. Çok iyi bir şekilde bulunan annelerden doğan çocukların yüzde doksan dördü gayet iyi ve sıhhatli idiler. Halbuki zayıf ve çok zayıf rejime tâbi olan annelerden doğan çocukların, ancak yüzde dokuzu sıhhatli idi. Geri kalan yüzde doksan biri ise ya ölü olarak, yahut vaktinden evvel doğmuş veya doğduktan pek az sonra ölmüştür.

Filadelfia doğumevinde yapılan tecrübeler neticesinde de, müstakbel anneye bol miktarda vitamin vermenin ve proteinli gıda yedirmenin, vakitsiz doğumların önüne geçmek bakımından, büyük bir tesiri olduğu görülmüştür. Bu tesirler, bilhassa vakitsiz çocuk doğurmağa, bünyesi müsait olan çok zayıf kadınlarda müşahede edilmiştir. Böylece rejime tâbi tutulan zayıf kadınlardan ancak yüzde sekizinin vakitsiz doğum yapmasına mukabil, rejime tâbi tutulmıyanların yüzde yirmi ikisi vakitsiz doğum yapmıştır.

7 — Gebelik esnasında kilo alma : Son zamanlarda gene Filadelfia Doğumevinden gelen bir rapora nazaran, 14 üncü hasta nihayetine kadar 1,3/4 gayet rahat ve sıhhatli bir gekilo alan müstakbel anneler, belik devresi geçirmişlerdir. Kiloda artış 28 inci hafta nihayetinde 7, dokuzuncu ay sonunda da 11 kiloyu geçmemelidir.

Diğer taraftan şayet anne çok zayıfsa ve ilk altı ay zarfında icap etiği kadar şişmanlıyamazsa, çocuğun vakitsiz doğması çok muhtemeldir. 3 üncü aydan itibaren lüzumundan fazla bir şişmanlama görüldüğü takdirde bir takım başka komplikasyonlarla karşılaşmak ihtimali artar.

8 — Merak ve endişe: Gebelik esnasında müstakbel anneyi üzen meselelerden biri de, doğumun nasıl olacağı hakkındaki endişelerdir; zira anne normal bir doğumun ne demek olduğunu bilmemektedir. Tıbda kaydedilen en son ilerlemeler işte bu endişelerin de önüne geçmiştir. Doktorlar has talarına, bu hususta gayet basit bir dille yazılmış broşürler vererek, müstakbel annenin doğum ve gebelik hakkındaki bilgilerini anlatmaktadırlar. Böylece normal gebelik safahatını iyice öğrenen ve bunu kendi bünyesinde takip edebilen bir kadın, artık endişe yerine bir zevk hissetmektedir.

9 — Doğum Sancıları : Doğum sancılarının şiddetli ıstırabını teskin edecek birçok ilâçlar mevcut olduğu gibi, gün geçtikçe bunlara bir çok yeni ilâçlar da ilâve edilmektedir. Buffola üniversitesi tıb fakültesinden gelen raporlara nazaran, doğum esnasında sancıların ıstırabını anneye hissettirmiyen en müessir ilâç nisentil'dir. 1000 kadın üzerinde tecrübe edilen bu müsekkinin, sade ıstırabı kesmekle kalmayıp, endişe ve korkuyu giderdiği ve doğum sancılarının müddetini de hastaya daha kısa imiş gibi gösterdiği müşahede edilmiştir. Bu ilâcın tesiri âni olduğu gibi annenin nefesini daraltmaz ve çocuk için de katiyen tehlikeli değildir.

Sancıları teskin etmek için doğum esnasında, uyuşturucu ilâç kullanmanın en büyük mahzuru çocuğun nefesi üzerine tesid etmesi idi. Halbuki bugünlerde yeni bulunan bir terkip, bu mahzuru da tamamen ortadan kaldırmıştır.

10 — Ruhi Buhranlar : Yeni doğum yapan bir kadın, ekseriya sinirli olur ve bazı asabî buhranlar geçirir. Bundan başka uykusu intikamını kaybettiği gibi yorgun ve bitaptır.

Doktorlar bu devreyi doğumdan sonra gelen ruhî buhranlar diye isimlendirirler. Ve bu devrenin kurbanları normal hallerine, ancak ay rahatsızlıklarının intizama girmesi ile kavuşurlar. Fakat bazı kadınlar da bu ruhî hâlet bazı üç ay kadar devam eder.

Son yapılan tetkiklere nazaran doğumdan sonra meydana gelen bu ruhî buhranlarla, âdetten kesilen kadınların geçirdikleri buhranlar arasında büyük benzerlikler vardır. Bunu tesbit eden bir doktor, yeni annelere de dişilik hormonu estrogen yapmış ve hastaların üçüncü, dördüncü iğneden sonra tamamiyle iyileştiğini görmüştür.

DOĞUMLA İLGİLİ İDDİALAR ve CEVAPLAR

1 — Harp zamanlarında normale nazaran daha çok erkek çocuk doğar.

Yanlış. Tesbit edildiğine göre, 100 kıza mukabil 106 oğlan çocuk doğmaktadır. Bu nispet harp zamanlarında da değişmez.

2 — Karı koca arasında şayet kadının şahsiyeti daha kuvvetli ise, doğacak çocuk muhtemelen oğlandır.

Yanlış. Karı kocanın şahsiyeti, çocuğun cinsiyeti üzerinde hiç bir belirli tesir yapmaz.

3 — Hamileliği ilk on gün zarfında tesbit etmek için emniyetli bir metod mevcuttur.

Doğru. Aschheim - Zondek reaksiyonu bunu hemen hemen yanılmadan tesbit etmektedir. Hamilelik başladığı sırada idrar hipofiz guddesininkine benzeyen hususî bazı hormonlardan pek çoğunu ihtiva eder. Şayet bu idrardan bir miktar kobaylara aşılanırsa bunlardaki yumurtalıkları çalıştırır. En-

jeksiyondan bir müddet sonra hayvanın karnı yarılarak yumurtalıkları muayene edilir. Bu test hamilelik başladıktan bir hafta sonra yapılabilir.

4 — Yirmi beş yaşından büyük kadınlar için ilk doğum, tehlikelidir.

Yanlış. Anne ve bebeklerdeki telefat sayısı, annenin yirmi yaşından küçük ve otuz beş yaşından büyük olması hallerinde yüksektir. Bu yaşlar arasındaki doğumlar en tehlikesizleridir.

5 — Hamileliğin son aylarında doktor, çocuğun kalbini dinleyerek kız mı, erkek mi olduğunu yanılmadan söyleyebilir.

Yanlış. Çocuğun cinsiyeti doğmadan önce tam isabetle anlaşılamamaktadır.

6 — Erkek çocuklar bebek iken kızlardan daha naziktirler, ilk ayları da bu sebepten zahmetle anlatırlar.

Doğru. İlk on iki ay zarfında ölen bebeklerden oğlanlar, % 20 nisbetinde kızlardan fazladır.

7 — Hamilelik esnasında muayyen bir gıda rejimi tatbik etmek suretiyle çocuğun duğmda iri veya ufak olmasına tesir etmek mümkündür.

Yanlış. Yeni kanaatlere göre, hamilelik esnasında annenin aldığı gıda, çocuğun büyüklüğü üzerinde umumiyetle hiç bir tesir yapmamaktadır.

8 — Annenin alkol alması emzikli zamanına kıyasla hamileliğinde daha mahzurludur.

Yanlış. Kat'iyetle bilindiğine göre, çocuğunu emziren bir annenin alkol içmesi, çocuğun sıhhati için muzırdır. Buna mukabil hamilelik zamanında içilen içkinin hamileliğe tesir etmediği hakkında doktorların fikri muhteliftir..

9 — Yedi ayda doğan bir çocuk sekiz ayda doğana nazaran daha kuvvetlidir.

Yanlış. Tabii teşekkül ne kadar ileri ise çocuğun hayatta kalma şansı da o nisbette kuvvetlidir.

10 — Zamanından önce doğum, ekseri ilk çocuklarda görülür.

Yanlış. Bu hususta ilk veya daha sonraki doğumların hiç bir rolü yoktur.

11 — Erkek çocuklar doğumda annelerine kızlardan daha fazla zahmet verirler.

Doğru. Doğum bilhassa iri erkek çocuklarda güçtür. Ancak bu güçlük çocuğun cinsiyetinden değil iriliğindendir.

12 — Hamile kadınlar iki misli yemek yemelidir.

Yanlış. Fazla gıda şişmanlatır. Şişmanlık da vücutte çok çabuk zehirlenmelere yol açar.

13 — Evlilikte görülen kısırlıkların yüzde ellisi tedavi edilebilir.

Doğru. Bilhassa bu hususta son yıllarda büyük ilerlemeler kaydedilmiştir.

14 — Kısırlık erkeklerden ziyade kadınlardadır.

Doğru. Doktorlara yapılan müracaatlar içinde erkeklerin ancak takriben % 30 ilâ % 50 nispetinde kısır oldukları müşahede edilmiştir.

15 — Bugün tıptaki ilerlemeler sayesinde evlerde ağrısız doğum yapmak kabildir.

Yanlış. Yani ağrısız doğum metodları, ancak modern hastahanelerde, tecrübeli doktorlarla kabili tatbiktir.

16 — Hamile bir kadının canı herhangi bir şey istediği, yani aş erdiği zaman ona arzu ettiğini hemen bulup vermelidir. Zira bu isteği vücudun büyük bir ihtiyacına delâlet eder.

Yanlış. Bu gibi zamanlarda isteklerin ancak pek azı hakiki ihtiyaçtan doğar. Ekserisi isterik arzulardır. İsteneni hemen bulmak icap etmez. Ertesi gün de olabilir.

17 — Kürtaj her ne kadar gayri kanunî bir şey ise de, kadın için normal doğum yapmaktan daha az tehlikelidir.

Yanlış. Kürtajdan ölenler normal doğumdan ölenlere nispeten % 10 daha fazladır.

18 — Yaşça ileri kadınlar gençlere nazaran daha çok ikiz doğururlar.

Doğru. Bilinmeyen bir sebepten dolayı 35 yaşından büyük kadınlarda ikiz doğuranlara daha çok tesadüf edilmektedir. Ayrıca bu işde, sarışınların şansı esmerlere nazaran daha fazladır.

19 — Çocuğun cinsiyeti, hamile kalındığı esnada bellidir.

Doğru. Çocuğun erkek mi, kız mı olacağını tamamen tesadüf tâyin eder.

20 — Bir kadının bebeğini emzirdiği sırada tekrar hamile kalmasına imkân yoktur.

Yanlış. Emzikli kadınların hamile kaldığı çok görülen şeylerdendir.

21 — Bir sene ara ile doğan çocuklar birkaç yaş ara ile doğanlar kadar sıhhatli olurlar.

Yanlış. Bir seneden az ara ile doğan kardeşlerde ölüm nispeti, birbirleri arasında birkaç yaş farklı olanlara nispeten bir buçuk misli daha fazladır.

22 — Yaşça olgun ana babanın çocukları, gençlerinkine nazaran daha akıllı olur.

Yanlış. Yoşça olgun ana babanın çocuğu şayet bazı meziyetlere sahip olacak ise bu büyüdükçe anlaşılır, doğumdan evvel değil.

23 — Hamilelik esnasında annenin maruz kalacağı herhangi bir şok, çocukta «iz» bırakabilir.

Yanlış. Hamilelik esnasında vuku bulabilecek böyle herhangi bir şeyin çocuğa tesir edeceği hakkındaki nazariye bugün tamamen mânasını kaybetmiştir.

24 — Faydalı mamalar çocuğa ana sütünden daha faydalıdır.

Yanlış. Doktorların fikrine göre ana sütü ile büyüyen çocuk, mama ile beslenenlere nazaran daha sıhhatli olur.

TASARRUF KÜÇÜK YAŞTA BAŞLAR

TÜRK TİCARET BANKASI

KÜLTÜR YAYIN 9

DURAN OFSET MATBAASI TEL: 277134 İSTANBUL